

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v květnu 2011 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v květnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 936 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 449 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 244 podniků obchodu a 653 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v květnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** mírně snížilo. 40 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 54,4 % jako uspokojivou a 5,6 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 51,3 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 6,4 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů, výroby nábytku a výroby koksů a rafinovaných ropných produktů. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 42,3 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** i příznivé hodnocení **zahraniční poptávky** se o něco snížila také. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 82,1 % tržeb, respondenti s 9,5 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 8,4 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako u spokojivá u respondentů s 80,3 % tržeb, jako nízká u respondentů s 9,5 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 10,2 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 73,6 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 8,6 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 17,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 79,4 % tržeb, u 9,7 % za nízkou a u 10,9 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 16,9 % tržeb, poklesla u 8,2 % podniků a u podniků se 74,9 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 19,2 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 6,7 % a neměnnost podniků se 74,1 % tržeb.

Zásoby se podle respondentů zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 86,6 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 6,4 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 7 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 85 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příští **tři měsíce** jsou nižší než v dubnu, pro příštích **šest měsíců** jsou vyšší. Zlepšení **ekonomické situace** očekávají podniky s 12,5 % a zhoršení respondenti se 7,4 % tržeb, beze změny 80,1 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 14,2 % respondentů, u 8,1 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 77,7 % tržeb.

1) Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 14,7 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 3,5 % a respondenti představující 81,8 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 79,3 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 16,8 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 3,9 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 74 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 20 % a se snížením respondenti se 6 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 18,6 % tržeb, snížení očekává 4,8 % respondentů a neměnnost 76,6 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 12,4 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 84 % za celý soubor a snížení exportu očekává 3,6 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 14,1 % tržeb, pokles respondenti se 4,1 % tržeb a respondenti se 81,8 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 9,8 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 87,2 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky se 3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 11,2 % respondentů zvýšení dovozu, 3,4 % snížení a 85,4 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 76,5 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 16,7 % a nedostatečné u podniků s 6,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 74,4 % tržeb, více než dostatečné u 17,8 % a nedostatečné u 7,8 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští **tři měsíce** nepatrné zpomalení tempa růstu **výrobní činnosti i zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 15 % tržeb, se snížením počítá 5,4 % respondentů a respondenti se 79,6 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 17 % tržeb, neměnný vývoj 77,5 % respondentů a pokles výroby 5,5 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 12,6 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 71,8 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 15,6 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 28,3 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 7,5 % tržeb a s neměnností u 64,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 27,8 % tržeb, snížit u 8,5 % tržeb a 63,7 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 21,5 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,8 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 88,4 % počtu respondentů, u 7,3 % selepší a u 4,3 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 44,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 8,9 % a snížení 15,6 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,8 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo o 2,4 bodu a oproti hodnotám v květnu 2010 je o 2,3 bodu vyšší. V porovnání s nízkými hodnotami v době recese je na výrazně vyšší úrovni a je i vyšší než její dlouhodobý průměr.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné **ekonomické situace** v květnu oproti minulému měsíci opět snížilo. Stále nízké hodnocení **celkové poptávky** se o něco zlepšilo. V květnu hodnotilo 13,3 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 76,8 % jako uspokojivou a 9,9 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 16,8 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 12,6 % respondentů a u ostatních (s 70,6 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 49,8 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,2 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 50 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 7,2 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období *příštích tří měsíců* jsou nižší než v dubnu, pro *příštích šest měsíců* jsou o něco vyšší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 76,8 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 11,4 % stavebních prací a zhoršení se 11,8 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 26,7 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 8,6 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 64,7 % respondentů.

Pro příští **tři měsíce** respondenti očekávají zvýšení tempa **stavební činnosti**, ale jsou opatrní ohledně **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 26,2 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 8,8 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 65 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 68,7 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 6,7 % respondentů a snížení 24,6 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 70,3 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 46,4 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 3,1 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,8 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 26,6 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 52,8 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 4,1 % své produkce, neměnnost u 69,3 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 26,6 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 31,6 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 18,7 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 46,9 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 10,3 % a snížení rovněž 10,3 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 32,5 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně nezměnilo a je o 9 bodů nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v květnu ve srovnání s dubnem zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v květnu **ekonomickou situaci** svého podniku 31,1 % respondentů, 59,7 % jako odpovídající sezóně a 9,2 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v květnu snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 87,8 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6,2 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 14,4 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 83,4 % tržeb a se 2,2 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 73,8 % respondentů, 19,2 % očekává růst a 7 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 82,9 % tržeb, 6,4 % předpokládá pokles a 10,7 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** jsou nižší než v dubnu. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 37,8 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 55,4 % žádné změny nepředpokládají a 6,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se po předchozím růstu meziměsíčně snížilo o 1 bod a v meziročním srovnání je o 4 body vyšší než v květnu 2010.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v květnu ve srovnání s dubnem mírně zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 47,2 % respondentů jako dobrou, 49,2 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3,6 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se zvýšilo, stejně jako její očekávání pro příští tři měsíce. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 35,3 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 59,7 % respondentů a 5 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 90,8 % respondentů, růst cen 4,8 % respondentů a 4,4 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 15,3 % respondentů, neměnnost 70,1 % a růst počtu zaměstnanců 14,6 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou nepatrně vyšší než v dubnu, pro **příštích šest měsíců** jsou nižší.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se po předchozím poklesu zvýšilo o 3,6 bodu a v meziročním srovnání je o 6,3 bodu vyšší.